

No. 3001 v. 1/2

KURENDA

KURJI DIECEZJALNEJ WILEŃSKIEJ.

BENEDICTUS PP. XV.

Ad perpetuam rei memoriam — Ecclesia Cathedralis Vilmensis, in qua Sancti Casimiri Confessoris, non modo dioecesis illius sed totius Lithuaniae coelestis Patroni, mortales exuviae easservantur, jure meritoque tum vetustate, tum molis amplitudine, tum artis operum nobilitate, inter potiores Sacras Aedes universae regionis accensetur. Postquam enim Lithuanii lustralibus baptismatis aquis abluti veram Christi fidem complexi sunt, eodem in loco quo jam paganorum delubra extabant, hoc templum surrexit in honorem Sanctissimae Trinitatis, B. Mariae Virginis et Sanctorum Stanislai Episcopi Martyris et Ladislai Confessoris conditum. Poloniae Regum et Lithuaniae Ducum cura ornatum atque auctum, saepius hostili manu vastatum, vel igni absumptum, jugiter per saecula restitutum fuit, pietate populi et procerum, atque ad Nostra usque tempora perenne manet antiquae religionis fideique monumentum. Campanaria turris, porticus, marmoreae statuae decoram templi frontem cohonestant. Interiores parietes pictis tabulis renident; Altare princeps argenteo tabernaculo nobilitatur. Decem inter, quibus Ecclesia gaudet, Cappellas, vel maxime conspicua illa eminent, ubi Divi Casimiri Corpus pretiosa urna inclusum recolitur, ad quam invisendam innumeri quotannis peregre confluent fideles, praesentem Sancti Patroni opem imploraturi. Praedivite quidem Sacra supellectili abundat templum, plurium Sanctorum Episcoporum et Martyrum lypsanis insigne. Haec animo repetentes, cum Venerabilis Frater Georgius Matulewicz, Episcopus Vilmensis, entias Nobis preces adhibuerit, ut hoc anno, quo quartus centenarius recursus celebratur, ex quo Sanctus Casimirus Confessor a Leone Papa X rec: me: Praedecessore Nostro solemni ritu Canonizatus est, enunciata Ecclesiam Cathedralem, in qua regii illius juvenis sepulchrum, uti supra diximus, religiosissime colitur, ad Basilicae Minoris gradum promovere dignemur, Nos votis his annuendum ultro libenterque existimavimus. Quae cum ita sint, omnibus rei momentis attento ac sedulo studio perpensis, Motu

proprio, ac de certa scientia, et matura deliberatione Nostris de-
que Apostolicae Nostrae potestatis plenitudine, praesentium vi
perpetuumque in modum, Ecclesiam Cathedralem Vilnensem
sub titulo Sanctissimae Trinitatis, B. M. Virginis et Sancti Sta-
nislai Episcopi Martyris ac Sancti Ladislai Confessoris, in BA-
SILICAM MINOREM erigimus atque instituimus illique hono-
rificentias omnes et privilegia tribuimus, quae Minoribus Almae
hujus Urbis Basilicis de jure competunt. Porro haec concedimus
decernentes praesentes Litteras firmas validas atque efficaces
semper extare ac permanere; suosque plenos atque integros effec-
tus sortiri atque obtinere, illisque ad quos pertinent sive perti-
nere poterunt nunc et in posterum perpetuo suffragari, sicque
rite judicandum esse ac definiendum, irritumque ex nunc, et ina-
ne fieri, si quidquam secus super his a quovis, auctoritate quali-
bet, scienter sive ignoranter attentari contigerit. Non obstantibus
contrariis quibuscumque. Datum Romae, apud Sanctum Petrum,
sub anulo Piscatoris, die XV m. Januarii, an. MCMXXII Ponti-
ficatus Nostri Octavo.

(—) P. Card. Gasparri

a Secretis Status.

BENEDICTUS PP. XV.

Universis Christifidelibus praesentes Litteras
inspecturis, salutem et Apostolicam Benedictionem.

Cum hoc anno, Vilnensi in dioecesi, solemniter celebran-
dus sit quartus centenarius reditus a Canonizatione Sancti Casi-
miri Confessoris, coelestis Lithuaniae Patroni, eaque auspici-
sima occasione, Vilnensis Episcopus Nos enixis precibus rogave-
rit, ut Ecclesiae thesauros, quorum dispensationem Nobis com-
misit Altissimus, reserare benigne dignaremur, Nos, in nobilis
illius regionis fidelium spirituale bonum, id maxime cessurum
rati, optatis his annuendum ultro libenterque existimavimus.
Quare de Omnipotentis Dei misericordia ac BB. Petri et Pauli
Apostolorum eius auctoritate confisi, concedimus ut hoc anno,
die vicesimo octavo mensis Maii et duobus continuis immediate
sequentibus diebus, tam in Ecclesia Cathedrali, quam in ceteris
Ecclesiis et Oratoriis publicis sive semipublicis civitatis
Vilnensis cuilibet ex utroque Clero sacerdoti liceat Missam pro-
priam de Sancto Casimiro celebrare. Iisdem autem tribus diebus

rum in templo Cathedrali sollemnes habeantur supplicationes, concedimus veniam Ordinario Vilmensi vel alii ob eodem deputando Sacrorum Antistiti intra eorundem supplicationum spatium post Sacra Missarum Christiano adstanti populo juxta ritum formulamque praescriptam Nostro et Romani Pontificis nomine Apostolicam benedictionem impertiendi, plenaria addita indulgentia, ab iis ex utroque sexu fidelibus lucranda qui vere poenitentes et confessi ac S. Communione refecti eidem benedictioni aderint, et pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, peccatorum conversione, ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint. Dicta autem tridua-na sollemnitate perdurante, nempe vicesimo octavo, vicesimo nono et trigesimo adventantis Maii mensis diebus. Cathedrale templum Vilmense celebrantibus ex utroque sexu fidelibus plenariam indulgentiam in modum Portiunculae lucri faciendam largimur, nempe ut praemissa sacramentali peccatorum exomologesi et Angelorum Pane rite suscepto fideles intra eorundem trium dierum spatium toties Plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam et remissionem consequi valeant quoties juxta Romani Pontificis mentem orantes Cathedrali ipsam Ecclesiam visitent. Ut autem spiritualibus huiusmodi gratiis uberius frui queant universae Vilmensis dioecesis fideles, facultatem impertimur ut, extra Vilmensem urbem, in omnibus dioecesis ejusdem Ecclesiis, vel Oratoriis publicis, sive semipublicis, dumtaxat die mensis Maii decimoctava *) fas sit cuilibet sacerdoti tam saeculari quam regulari propriam Sancti Casimiri Missam celebrare; pariterque ut ipsae Vilmensis dioecesis Ecclesiae, sive Oratoria publica aut semipublica, eadem illa die Maii mensis decimoctava *), tantum, Indulgentia Plenaria in forma Portiunculae polleant. Denique volumus ut fidelibus omnibus ex utroque sexu fas sit, si malint, plenariis hisce Indulgentiis vita functorum labes poenasque capiare. Contrariis non obstantibus regula de non concedendis Indulgentiis ad instar, aliisque Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Praesentibus hoc anno tantum valituris. Datum Romae apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris, die XV m. Januarii, anno MCMXXII Pontificatus Nostri Octavo.

(—) P. Card. Gaspari

a Secretis Status.

*) Intelligendum est — vigesima octava.

ACTA APOSTOLICAE SEDIS.

SACRA CONGREGATIO CONCILII.

L A U D E N .

CIRCA DONARIA VOTIVA ET ALIENATIONES

DUBIA

Attentis deductis et resolutis in causa Dioecesis N. Donariorum votivorum, die 12 iulii 1919 (A. A. S., XI, p. 416), Ordinarius Laudensis ab hac Sacra Congregatione reverenter postulavit infrascriptorum dubiorum solutionem:

I. Utrum ad alienationem rerum utcumque pretiosarum, semper necessarium sit beneplacitum Apostolicum, an possit Ordinarius intra certos summae limites huiusmodi alienationem permittere.

II. Utrum ad alienationem quorumcumque donariorum votivorum requiratur beneplacitum Apostolicum, an possit Ordinarius de eisdem disponere, intra certam summae quantitatem.

III. An ad alienationem donariorum votivorum requiratur beneplacitum Apostolicum, quando ipse oblato donarii in alienationem ultro consentiat.

IV. Utrum mera oblatio doni ad altare vel ad sacram iconem, praesumptionem voti secum ferat, an positive constare debeat donarium ex voto oblatum esse.

V. An in Ordinarii facultate sit, quando Consilium administrationis et Capitulum cathedrale inter se dissentiant, supplere alterutrius consensum, tum in negotio alienationum tum in quovis aequipollenti contractu.

Die 14 Ianuarii 1922, Sacra Congregatio Concilii in pleniariis Emorum ac Revmorum Patrum comitiis in Palatio Apostolico Vaticano habitis, perpensis omnibus, respondendum censuit:

Ad 1. Ad Pontificiam Commissionem Codicis pro canonibus authentice interpretandis.

Ad 2. Affirmative ad primam partem; negative ad alteram.

Ad 3. Affirmative.

Ad 4. Donarium praesumi votivum nisi de contraria donatoris vel offerentis voluntate aliunde constet.

Ad 5. Negative.

Facta autem de praemissis SSmo Domino Nostro Benedicto PP. XV relatione per infrascriptum Sacrae Congregationis Secretarium, in Audientia postridie habita, Sanctitas Sua data resolutiones approbare et confirmare dignata est.

D. Card. Sbarretti, Praefectus.

I. + S.

I. Mori, Secretarius.

SACRA CONGREGATIO RITUUM

De additione opportunaev invocationis Litaniiis Sanctorum.

Beatissime Padre,

La Commissione per i festeggiamenti del terzo centenario della S. Congregatione di Propaganda, presieduta dall'E-mo Cardinale Prefetto della madesima, supplica instantemente la Sanctita Vostra perche volia benignamente desingnarsi di approvare la sequente invocazione et di dare ordine che venga inserita nelle Litanie dei Santi:

Ut omnes errantes ad unitatem Ecclesiae revocare, et infideles universos ad Evangelii lumen perducere digneris: Te rogamus, audi nos.

ROMANA.

Sanctissimus Dominus Noster Pius Papa XI, referente in-frascripto Cardinali Sacrae Rituum Congregationi Praefecto, supradictam invocationem pro privata et publica recitatione, necnon pro additione Litaniiis Sanctorum post invocationem *U t e u n c t o p o p u l o c h r i s t i a n o*, etc., approbare et ad universam Ecclesiam extendere dignatus est. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Die 22 martii 1922.

† A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae.

S. R. C. Praefectus.

Alexander Verde, Secretarius.

Ś. KONGREGACJA ZAKONNIKÓW.

Dekret o składaniu przez Zakony co pięć lat sprawozdań.

W Kodeksie prawa kanonicznego zostało przepisane, by każdy Przełożony generalny bądź Zakonu, bądź jakiegokolwiek Zgromadzenia, na prawie papieskiem opartego, co pięć lat, albo częściej, jeżeli tego wymagają Ustawy, składał do Stolicy św. sprawozdania o stanie Zgromadzenia.

By ten przepis kanoniczny dobrze i z pożytkiem był zachowany, taż św. Kongregacja, po dokładnem sprawy zbadaniu, postanowiła, co następuje:

L. Pięciolecia są stale i ogólne dla wszystkich Zakonów, i zaczynają się od pierwszego stycznia 1923 r.

Relacje złożą :

A. Z pośród Zakonów męskich :

a) w pierwszym roku pięciolecia: kanonicy regularni, mniszki, zakony rycerskie,

b) w drugim: zakony żebrzące,

c) w trzecim: klerycy regularni,

d) w czwartym: Kongregacje o ślubach prostych zarówno kleryckie jak świeckie,

e) w piątym: Towarzystwa mężczyzn, na sposób zakonny żyjących, bez ślubów lub z ślubami prostymi.

B. Zgromadzenia żeńskie, biorąc pod uwagę kraj, w którym jest dom główny Zakonu, lub w którym urzędownie Przełożona generalna ma miejsce zamieszkania, będą przesyłały relacje w następujący sposób :

W pierwszym roku pięciolecia: z Włoch, Hiszpanji i Portugalji.

Drugiego roku: z Francji, Belgji, Holandji, Angliji i Szwajcarji.

W trzecim roku: z pozostałych krajów Europy.

W czwartym roku: z obydwóch części Ameryki.

W piątym roku: z innych części świata i ponadto Zgromadzenia niewiast, żyjących na sposób zakonny bez ślubów lub ze ślubami prywatnymi.

II. Zgromadzenia, które może już złożyły relację w ciągu pięciu lat, poprzedzających ten rok, w którym stosownie do wyżej podanej normy w ciągu pięciolecia 1923 — 1927 powinnyby były takową złożyć, na ten raz nie potrzebują już jej nanowo składać.

III. Przy opracowywaniu relacji przez Zgromadzenia o ślubach prostych należy uwzględnić pytania, podane w Instrukcji, danej przez św. Kongregację Biskupów i Zakonników, a obecnie przez tąż św. Kongregację zgodnie z Kodeksem zreformowane, i na nie trzeba wiernie odpowiedzieć.

Przełożeni zaś generalni Zakonów regularnych i tych zgromadzeń, nawet o ślubach prostych, albo Towarzystw, na sposób zakonnych żyjących, które przed ogłoszeniem Kodeksu nie były obowiązane do posyłania sprawozdania, dopokąd św. Kongregacja inaczej nie postanowiła, winni pod obowiązkiem sumienia starannie opracować całkowite i wierne sprawozdanie o stanie swójego Zakonu w taki sposób i w takiej formie, które zdają się być wygodniejsze do natury Zgromadzenia; ale tak, by z tego sprawozdania Stolica Apostolska mogła powziąć kompletną znajomość o stanie zarówno materialnym jak i moralnym oraz dyscyplinarnym Zakonu.

Pierwsze jednak sprawozdanie, przed wszystkim innym o rzeczywistym stanie Zakonu, winno zawierać historyczne wiadomości o założeniu Zakonu lub Kongregacji, a głównie takie, które się odnoszą do onegoż aprobaty przez Stolicę Apostolską i do Konstytucji, według której obecnie się rządzi. Ma być też opisana wewnętrzna forma rządzenia i natura ślubów, oraz wyjaśnienia, jeżeli z biegiem czasu zaszła jakaś zmiana w nich, albo w obserwancji Reguły zwolnienie, na jakiej zasadzie to zaszło zaprowadzone.

Jeżeli jakaś Kongregacja ma o posyłaniu sprawozdania częściej specjalny przepis w Konstytucjach swoich, rozpatrzonych lub zaaprobowanych przez Stolicę św. po ogłoszeniu Kodeksu, należy go zachowywać bez żadnego względu na to, co niniejszy dekret o pięcioleciu przepisuje.

Jego świątobliwość Papież Pius XI na audjencji udzielonej niżej podpisanemu Opatowi Sekretarzowi d. 25 lutego 1922 r. treść niniejszego dekretu zatwierdził i polecił, by był przez wszystkich zachowany oraz by nabrał mocy prawa, bez względu na jakiegokolwiek postanowienia przeciwne.

Dan w Rzymie z Sekretarjatu S. Kongregacji Zakonników, dnia 8 marca 1922 r.

Th. Card. Valfré di Bonzo, prefekt.

S. + L.

Maur M. Serafini, Op. S. B. sekretarz.

(Por. Acta Ap. Sed. n. 6 z 1922 r. str. 161).

ZMIENIONE RUBRYKI O MSZACH ŻAŁOBNYCH.

Miesięcznik Pasterski Płocki w numerze za miesiąc styczeń w artykule „Nowe wydanie typiczne mszału“ podaje między innymi i rubryki o mszach żałobnych: „Wiele zmian zostało wprowadzone do rubryk we mszach żałobnych. W ogólności każda msza żałobna jest zakazana w kościele, gdzie Najśw. Sakrament jest wystawiony, przy w s z y s t k i c h ołtarzach tego kościoła, dopóki trwa wystawienie. Jednakże w dzień Zaduszny, podczas Czterdziestogodzinnego Nabożeństwa, msze żałobne mogą i powinny się odprawiać, byle w kolorze fioletowym i nie przy tym ołtarzu, na którym wystawiony jest Najśw. Sakrament. Również każda msza żałobna jest wzbroniona, ilekroć jest obowiązek odprawienia mszy konwentualnej, zgodnej z officjum, lub mszy parafjalnej, a niema innego kapłana, któryby mógł zadośćuczynić temu obowiązkowi; a także w kościołach, w których jest tylko jedna msza

2 lutego, w środę Popielecowa, w niedzielę Palmową i w wigilję Zielonych Świątek, jeżeli w tych kościołach odbywa się poświęcenie gromnic, popiołu, palm i wody chrzcielnej, i na koniec w dni Rogacyjne, jeżeli się odprawia procesja.

Przejsć należy do poszczególnych mszy żałobnych:

1) *Missa exequialis* zachowuje wszystkie swoje przywileje nawet wtedy, gdy dla słusznej przyczyny ciało nie jest obecne lub już zostało pochowane; gdyby zaszła przeszkoda liturgiczna, może być przeniesioną na pierwszy dzień liturgicznie wolny. Zwyczajnie, winna być uroczysta albo przynajmniej, śpiewana; jednakże dla ubogich może być czytana i wtedy ma wszystkie przywileje mszy śpiewanych.

Msza ta jest zakazaną tylko w następujące dni:

a) w uroczystości pierwszorządne rytu zdwoj. I-ej klasy w Kościele całym, za wyjątkiem jednak poniedziałku i wtorku Wielkiejnocy i Zielonych Świątek.

b) w uroczystość patrona miejscowości, oraz dedykacji i tytułu kościoła, w którym ma się odprawiać msza św.

c) u zakonników w uroczystości tytułu i założyciela zakonu lub kongregacji.

Wszelako gdyby solemniczacja jednej z tych uroczystości była przeniesiona na niedzielę, to zakaz dotyczyć będzie nie dnia uroczystości, ale dnia solemniczacji.

Jeżeli pogrzeb wypadnie w dzień Zaduszny, to należy tu użyć mszy z dnia *), do której dodaje się *sub prima conclusionis* one modlitwa ze mszy, którą należałoby odprawić na pogrzebie, gdyby przeszkoda nie było.

2) Inne msze uprzywilejowane. Według nowych rubryk należy uważać za uprzywilejowane:

a) wszystkie msze, które się odprawiają w kościele lub kaplicy publicznej tego dnia, w którym się odprawia msza pogrzebowa.

b) wszystkie msze, które się odprawiają w kościele w dniu dowolnym między śmiercią i pogrzebem w kaplicy półpublicznej, zastępującej miejsce kaplicy publicznej.

c) wszystkie msze, które się odprawiają codziennie od śmierci aż do pogrzebu w innych kaplicach półpublicznych i w kaplicach prywatnych, z warunkiem, że ciało zmarłego obecne jest fizycznie w domu, w którym znajduje się kaplica.

d) jedna msza, śpiewana lub czytana, do woli, w każdym kościele, trzeciego, siódmego i trzydziestego dnia oraz w rocznicę dnia od śmierci do pogrzebu.

*) Bierze się tu pierwsza msza, chyba że już była śpiewana albo powinna być później w tym kościele śpiewana.

e) jedna msza, śpiewana lub czytana, do odprawiania w dniu dogodnym, *oppotuniori die*, po otrzymaniu zawiadomienia o śmierci.

f) jedna msza śpiewana, w rocznicę fundowaną na dzień, który nie jest rzeczywistą rocznicą śmierci.

g) jedna msza śpiewana, jaką zakony, kongregacje zakonne, bractwa i wszelkiego rodzaju stowarzyszenia zamawiają corocznie za swoich zmarłych członków.

h) msze śpiewane, jakie wierni zamawiają w ciągu siedmiu dni po dniu Zadusznym.

i) wreszcie wszystkie msze, które się odprawiają w kościołach i kaplicach cmentarnych, z warunkiem, że cmentarz ten jest grzebalny i że kościół nie jest parafjalnym lub takim, w którym się utrzymuje chór brewiarzowy.

Rubryka co do mszy żałobnych uprzywilejowanych wprowadziła następujące zmiany:

1-o Msza w trzeci, siódmy, trzydziesty dzień, w rocznicę i po otrzymaniu wieści o śmierci może być czytana, nie tylko śpiewana.

2-o Msza po otrzymaniu wieści o śmierci nie koniecznie ma być odprawiana pierwszego dnia wolnego, gdyż z takiego przywileju nie można byłoby korzystać, ponieważ pierwszy dzień wolny jest zazwyczaj dzień następny, na który niepodobna zaprosić krewnych i znajomych; obecnie więc można odprawiać msze w dniu dogodnym.

3-o Dla wszystkich mszy uprzywilejowanych dni wyjęte są jedne i te same, czyli że msze uprzywilejowane mogą być odprawiane codziennie, z wyjątkiem niedzieli i uroczystości świętowanych, nawet zniesionych, uroczystości rytu zdwojonego I-ej i II-ej klasy, nawet przeniesionych, feryj, wigilji i oktaw uprzywilejowanych. Dzień Zaduszny jest wyjęty także o tyle; że w tym dniu nie można innych mszy odprawiać, jak tylko te, które na ten dzień są przepisane. Wreszcie gdy msza w trzeci, siódmy, trzydziesty dzień i w rocznicę jest liturgicznie przeszkodzoną w dniu właściwym, to można ją uprzedzić lub przenieść na najbliższy dzień wolny, byleby tylko ta msza była śpiewana.

3) Msze żałobne nie uprzywilejowane, zarówno śpiewane jak i czytane, dozwolone są w te same dni, w które można odprawiać wotywy śpiewane i czytane. Jednakże przywilej odprawiania mszy żałobnej czytanej w Wielkim Poście pierwszego dnia w każdym tygodniu, w którym kalendarz kościoła, gdzie się msza odprawia, wskazuje officjum rytu połowicznego albo feryj nieuprzywilejowanej, pozostał utrzymany, za wyjątkiem wigilji i feryj suchych dni.

4) Mszę konwentualną żałobną należy odprawić poza Adwentem, Wielkim Postem i okresem Wielkanocnym i za wyjątkiem miesiąca listopada, w pierwszy dzień każdego miesiąca, gdy tylko wypadnie officjum ferji zwykłej i nie trzeba tego dnia odprawić mszy z niedzieli. W te same dni, do wszystkich mszy, które nie są żałobnymi, trzeba dodać modlitwę *Fidelium*. Z tego można się przekonać, że msza konwentualna żałobna nie odprawia się już w dni, w które wypada officjum rytu prostego, albo ferja większa lub wigilja; modlitwa *Fidelium* zaś kładzie się zawsze na przedostatniem miejscu między modlitwami, które tego dnia mówić należy, zaliczając do nich i imperatę i modlitwy, które kapłan dodaje z własnego wyboru.

W dawniejszych mszalach znajdowała się rubryka, pozwalająca na wybór we mszach żałobnych epistoły i ewangelji, stosownie do woli; tej rubryki obecnie niema, a więc każdą mszę żałobną trzeba odprawiać tak, jak jest podana.

Pierwsza msza z dnia Zadusznego wraz z modlitwami odpowiedniami odprawia się nie tylko za Papieża, za Kardynałów i za Biskupów, ale i za Kapłana, we wszystkich mszach uprzywilejowanych“.

W SPRAWIE ADNOTACJI O ZAWARTYM MAŁŻEŃSTWIE.

Dekret „*Ne temere*“, obowiązujący od dnia 19 kwietnia 1908 roku, nakazuje: „Proboszcz ma odnotować w księdze ochrzczonych, że małżonek w takim a takim dniu w jego parafji zawarł małżeństwo. Gdyby zaś małżonek był ochrzczony gdzieindziej, proboszcz zawartego małżeństwa ma przesłać wiadomość o zawartem małżeństwie do proboszcza chrztu czy to osobiście, czy to przez Kurję biskupią, by akt ślubu był wciągnięty do księgi chrztów“.

Kodeks w sprawie adnotacji aktu ślubnego w księgach chrztów nie mówi niczego innego nad to, co postanowił dekret „*Ne temere*“: § 2 kanonu 1103 brzmi: „*Parochus in libro quoque baptizatorum adnotet coniugem tali die in sua parocia matrimonium contraxisse. Quod si coniux alibi baptisatus fuerit, matrimonii parochus notitiam initi contractus ad parochum baptismi sive per se sive per Curiam episcopalem transmittat, ut matrimonium in baptizatorum librum referatur*“.

Instrukcja św. Kongregacji od Sakramentów z dnia 4 lipca 1921 roku głosi: „Na mocy kanonu 1103 § 2 proboszcz, który

dał ślub, niech pośpieszy przesłać do proboszcza parafji, gdzie był chrzest, powiadomienie o zawarciu małżeństwa; powiadomienie to, dla należytego zachowania przepisów tegoż kanonu, powinno zawierać imiona i nazwiska małżonków oraz ich rodziców, wiek małżonków, miejsce i datę zawarcia ślubu, również imiona i nazwiska świadków, wreszcie imię i nazwisko samego proboszcza z pieczęcią parafjalną“ (Kurenda K. D. W. Nr. 3 z d. 26 września 1921).

Konsystorz Wileński d. 12 maja 1902 r. Nr. 4323 i d. 16 marca 1911 r. Nr. 2695 polecił XX. Proboszczom robić na marginesach metryk chrzestnych adnotacje o zawarciu ślubów jak też przysłać te adnotacje do innych parafji, gdzie małżonkowie byli ochrzczeni. D. 28 lutego 1912 r. Nr. 2302 Konsystorz polecił sporządzać ogólne spisy osób, które zawarły małżeństwo po 9 marca 1909 roku i spisy te przysłać do odnośnych Konsystorzów.

Na marginesach ksiąg chrztów należy czynić taką adnotację: „Zawarł(a) związek małżeński z w d 19 r.“ — Na wszystkich odpisach, duplikatach, wyciągach całkowitych i skróconych świadectw aktów urodzenia adnotacja powinna być zawsze zamieszczona.

Dotychczas nie wszędzie proboszczowie przestrzegają tych przepisów. Ważność tych zarządzeń jest niezmiernie wielka, gdyż zapobiega tak często zachodzącym dziś bigamjom. XX. Dziekani czuwać winni, aby powyższe przepisy były ściśle przestrzegane. Tam, gdzie te adnotacje nie są zrobione, należy je jak najspieszniej uczynić. Jest to obowiązek sumienia. XX. Dziekani zechcą do 1 stycznia 1923 roku powiadomić Kurję, w jakich parafjach XX. Proboszczowie nie wykonali tego obowiązku.

Wilno ,d. 10 maja 1922.

† JERZY,
Biskup Wileński.

X. Chalecki,
Kanclerz Kurji.

EMERYTURA DUCHOWIEŃSTWA PARAFJALNEGO.

Po wydaniu przez Radę Ministrów rozporządzenia wykonawczego z 20 listopada 1921, Dz. ust. R. P. 93, oraz po otrzymaniu pewnych wyjaśnień podajemy do wiadomości najważ-

niejsze przepisy ustawy emerytalnej, o ile one **odnoszą się do parafjalnego** duchowieństwa.

Wedle art. 3 tej ustawy uposażenie emerytalne otrzymać można **po upływie co najmniej 10 lat służby publicznej**, rozumie się tylko w razie stwierdzonej świadectwem lekarza rządowego, trwałej niezdolności do służby z powodu ułomności cielesnej, albo z powodu upadku sił fizycznych lub umysłowych. Prawo to przysługuje już **po pięciu latach służby, o ile ktoś stał się trwale niezdolny** do pełnienia obowiązków służbowych z powodu choroby lub kalectwa, nabytych bez własnej winy po rozpoczęciu pełnienia tych obowiązków, natomiast **bez względu na liczbę lat** służby przysługuje to prawo tylko wtedy, jeśli ktoś stał się do niej niezdolny wskutek nieszczęśliwego wypadku, doznanego z **powodu lub w czasie pełnienia obowiązków służbowych**. Bez względu na niezdolność do służby przyznana może być emerytura temu, kto przekroczył sześćdziesiąty rok życia (art. 69).

Art. 4 zaznacza, że jeśli ktoś stał się niezdolny do służby wskutek paraliżu, utraty wzroku, **pomieszenia zmysłów** lub gruźlicy, albo wskutek nieszczęśliwego wypadku doznanego z powodu lub w czasie pełnienia obowiązków służbowych, wtedy dolicza się przy wymiarze emerytury **dziesięć lat do czasu służby**, podlegającego normalnemu zaliczeniu do wysługi emerytalnej.

Jeżeli kto przed uzyskaniem prawa do emerytury (art. 3 i 4), opuszcza służbę nie z powodu wydalenia lub dobrowolnego wystąpienia ze służby, otrzymuje wedle art. 5 jednorazowe wynagrodzenie, które wynosi za czas służby od lat dwóch do pięciu — jednoroczne, a za czas służby ponad 5 lat — dwuletnie ostatnio pobierane uposażenie w czynnej służbie.

Wysokość uposażenia emerytalnego dla duchowieństwa parafjalnego normuje art. 54 ustawy z zastosowaniem art. 42, 43 i 49. Według tychże rząd będzie wypłacał proboszczom, którzy według dotychczasowych ustaw są emerytami, albo którzy przejdą w stan emerytalny wskutek niezdolności do służby uposażenie emerytalne VIII kategorii, emerytowanym zaś ekspozytom i wikarym IX kategorii, przy czem na czas pobierania przez funkcjonarjuszów państwowych w czynnej służbie dodatków drożyznianych przyznaje się również emerytom dodatek drożyzniany, który wymierza się od kaźdoczesnego przypadającego na dany stopień służby dodatku drożyznianego, jak dla funkcjonarjuszów państwowych w służbie czynnej.

Mnożnik dodatku drożyznianego oblicza się według rzeczywistego stałego miejsca zamieszkania, nie może jednak przewyższać średniej arytmetycznej między najniższą a najwyższą klasą dodatku drożyznianego.

Uposażenie emerytalne wymierza się za pierwszych 10 lat służby w wysokości 40%, a za każdy następny rok służby w wysokości 2.4% aż do najwyższej dopuszczalnej granicy 100% **pobieranego w danej kategorii w służbie czynnej uposażenia.**

Jednakowoż emeryci byłych państw zaborczych otrzymują — o ile posiadają obywatelstwo polskie — uposażenie emerytalne, oraz powyżej wymienione dodatki drożyzniane w wysokości 75% tego uposażenia emerytalnego, względnie tych dodatków drożyznianych, które należałyby się według zasad niniejszej ustawy.

Kto zaś przechodzi na emeryturę już pod rządem Rzeczypospolitej Polskiej, temu według art. 42, zalicza się do wysługi emerytalnej pełną ilość lat służby w byłym państwie zaborczem, podlegających zaliczeniu według przepisów emerytalnych odnośnego państwa, tudzież lata służby państwowej polskiej.

Prawo do pobierania uposażenia emerytalnego gaśnie według art. 19, gdy emeryt skazany został za czyn karygodny, lub gdy tenże odzyskawszy zdolność do pełnienia obowiązków służbowych odmówi w ciągu lat 6 po przeniesieniu go na emeryturę przyjęcia ofiarowanej mu ponownie posady publicznej równego albo wyższego stopnia uposażenia; zawiesza się to prawo w razie przebywania bez zezwolenia Ministra Skarbu dłużej niż pół roku poza granicami Państwa, na czas takiego pobytu za granicą.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 października 1921. Uposażenia emerytalne przyznaje i wymierza w porozumieniu z równorzędną władzą skarbową ta władza, która była powołana ostatnio do asygnowania uposażenia w służbie czynnej.

W celu uzyskania nowego wymiaru emerytury według § 20 rozporz. wykonawczego do pomienionej ustawy, powinni wnieść dotychczasowi emeryci **pisemne prośby do tej władzy państwowej, II instancji, w której okręgu znajdowało się miejsce służbowe emeryta** (a więc dla księży emerytów z grona **duchowieństwa parafjalnego jest tą władzą odnośnie Województwo, do którego prośby mają być przesłane za pośrednictwem Kurji Biskupiej**).

Do prośby należy **dołączyć swój ostatni dekret nominacyjny i pensyjny, tabelę służbową stwierdzającą rodzaj, miejsce i czas spełnianych publicznych obowiązków kościelnych, tudzież poświadczenie władzy administracyjnej I instancji (biura meldunkowego) miejsca zamieszkania, że emeryt w danej miejscowości w dniu 1 października 1921 stale zamieszkiwał.**

Zaznacza się, że odnośnie do emerytury duchowieństwa parafjalnego nie został zastosowany art. 14 ustawy, według którego

podstawą do wymierzenia uposażenia emerytalnego jest płaca zasadnicza wraz z dodatkami z wysługą lat oraz za studja wyższe. Być może, że rozszerzenie podstawy wymiaru uposażenia emerytalnego będą mogli księża emeryci uzyskać w drodze rekursu, do którego prawo służy według art. 11 w ciągu 60 dni.

KURJA BISKUPIA

Wileńska.

Dnia 16. V. 1922 r.

Nr. 1885.

DO WIELEBNEGO DUCHOWIENSTWA DIECEZJI.

Ojciec św. Benedykt XV dnia 15 stycznia r. b. z powodu 400-lecia kanonizacji św. Kazimierza udzielił następujących łask :

1. Kościół Katedralny Wileński podniesiony został do godności Bazyliki.

2. Dnia 28, 29 i 30 maja r. b. tak w Katedrze jak i w innych kościołach i kaplicach publicznych i półpublicznych miasta Wilna każdemu kapłanowi wolno jest odprawić Mszę św. (Missa propria) o św. Kazimierzu.

3. Dnia 28, 29 i 30 maja r. b. w kościele Katedralnym wolno jest po sumie udzielić błogosławieństwa Apostolskiego, z odpustem zupełnym tym z obecnych, co po spowiedzi i Komunii św. pomodlą się za zgodę panujących chrześcijańskich, za wytępienie herezji, nawrócenie grzeszników oraz za wywyższenie Kościoła.

4. Dnia 28, 29 i 30 maja r. b. wierni zyskują w Wilnie odpust zupełny na sposób Porcjunkuli za każdorazowe nawiedzenie Kościoła Katedralnego, połączone z modlitwą według intencji Ojca św., po odbytej spowiedzi i przyjęciu Komunii św.

5. Dnia 28 maja poza Wilnem kapłani mogą odprawić w kościołach i kaplicach publicznych i półpublicznych Mszę św. o św. Kazimierzu, wierni zaś tego dnia mogą zyskać odpust zupełny na sposób Porcjunkuli po nawiedzeniu kościołów i kaplic publicznych i półpublicznych przy zachowaniu warunków podanych wyżej.

Odpust zupełny może być ofiarowany za dusze w czyśćcu.

(—) **JERZY,**
Biskup Wileński.

X. Chalecki,
Kancelarz Kurji.

Krótkie wyjaśnienie odpustu udzielonego przez Ojca św. na dn. 28, 29 i 30 maja r. b.

Ci, którzy nawiedzą w te dni katedrę wileńską, podniesioną obecnie do godności bazyliki, i pomodlą się według intencji Ojca św., zyskują odpust zupełny przy każdorazowym nawiedzeniu tej świątyni. Należy przytem odbyć spowiedź, przyjąć Komunię św. i pomodlić się według intencji Ojca św.. Odpust może być ofiarowany za dusze w czyśćcu.

Odpust nie jest odpuszczeniem grzechów: darowania winy można dostąpić tylko przez żal i pokutę. Odpust jest to darowanie kary doczesnej po uzyskanem odpuszczeniu win. Kodeks takie daje określenie odpustu: „Odpust jest to darowanie wobec Boga kary doczesnej, należnej za grzechy, które co do winy zostały zgładzone. Odpustu władza kościelna używa ze skarbcza Kościoła za żywych w formie absolucji, za umarłych zaś w formie prośby“ (can. 911).

Odpusty są zupełne lub cząstkowe stosownie do tego czy się otrzymuje odpuszczenia całej kary doczesnej czy też tylko jej części.

Zwykle odpustu zupełnego można dostąpić tylko raz w dzień, chyba że przywilej inaczej stanowi, jak np. obecnie odpust udzielony na 28, 29 i 30 maja r. b. dany jest w formie Porcjunkuli, czyli że za każdorazowe nawiedzenie kościoła w tym samym nawet dniu zyskuje się odpust zupełny. Jeśliby kto nie mógł z powodu swego usposobienia uzyskać odpustu w całości, otrzymuje go w części. Odpust cząstkowy może być zyskany kilkakrotnie w tym samym dniu. Gdyby kto dostąpił odpustu zupełnego w całej jego pełni, już tego samego dnia nie może dostąpić odpustu dla siebie, chyba że na nowo zgrzeszy i odpuszczenie winy w sakramencie pokuty otrzyma. Jeśli więc kto z całą sumiennością i gorliwością dopełni warunków odpustu zupełnego, niech inne odpusty, których jeszcze tego samego dnia dostąpić może, ofiaruje za dusze w czyśćcu cierpiące, jak nato zezwała Ojciec św. w swym indulcie. Nie można ofiarowywać odpustów za osoby żyjące.

Aby kto mógł pozyskać odpust, powinien być w stanie łaski przynajmniej w czasie ukończenia czynności przepisanych, mieć intencję otrzymania odpustu i wykonać należycie przepisane w indulcie warunki. Nie można zyskać odpustu przez czynność, do której kto jest skądinąd obowiązany, chyba że inaczej określa list odpustowy. Obowiązkowe tedy wysłuchanie Mszy św. w niedzielę nie może być uważane za nawiedzenie świątyni, czyli za spełnienie warunku do osiągnięcia odpustu.

Jeżeli do pozyskania odpustu spowiedź jest wymieniona jako warunek, należy ją odbyć nawet wówczas, kiedy kto nie czuje na sumieniu grzechu.

Spowiedź można odbyć w ciągu ośmiu dni, bezpośrednio poprzedzających dzień, do którego odpust jest przywiązany, komunja zaś święta może być przyjęta w wigilję tego dnia, a nawet można odprawić spowiedź i przyjąć Komunję św. w ciągu całej następnej oktawy (c. 931 § 1). Wierni, którzy się spowiadają przynajmniej dwa razy na miesiąc, albo kilkakrotnie w tygodniu przyjmują Komunję św., mogą osiągnąć wszystkie odpusty nawet bez osobnej spowiedzi, chociażby w oznaczonym dniu była wymagana jako warunek, z wyjątkiem odpustów jubileuszu zwyczajnego, nadzwyczajnego lub na podobieństwo jubileuszu (c. 931 § 3). Wyjątek ten w omawianym wypadku nie istnieje.

Spowiedź może być odbyta i Komunja św. przyjęta w każdym bez różnicy kościele.

Odwiedzanie kościoła, przepisane dla pozyskania odpustu, może się odbywać od południa dnia poprzedzającego, t. j. w danym wypadku od g. 12 w południe dnia 27 maja aż do północy, zamykającej dzień ustanowiony, t. j. do g. 12 z wtorku na środe (30—31 maja). Dla pozyskania wielu odpustów nie wystarcza powtarzanie modlitw, lecz należy wyjść z kościoła i powtórnie go nawiedzić. Gdyby dla wielkiego ścisku nie można było wejść do świątyni, wystarcza, według wielu moralistów, stanąć i modlić się przy drzwiach kościoła.

Co do modlitwy, ponieważ w ogłoszonym indulcie żadna specjalna nie jest wymieniona, może być przez wiernych wybrana dowolnie, byleby została odmówiona według intencji, Ojca św. Nie wystarcza jednak modlitwa myślna: powinna być ustna, z wyjątkiem niemych (c. 934, 936). Niema konieczności odmawiania modlitwy na kolanach. Można modlić się na przemian z innymi, odmawiając np. psalmy lub różaniec, albo po 5 Ojeze nasz, Zdrowaś, Chwała Ojcu i 1 Wierzę i t. p.

Tym, którzy przepisanych warunków z powodu natury fizycznej lub moralnej wykonać nie mogą, spowiednicy nawet poza konfesjonalem mają prawo zamienić je na inne pobożne uczyniki (c. 935, Błat „De Sacramentis“ p. 340).

DO WIELEBNEGO DUCHOWIEŃSTWA DIECEZJI WILEŃSKIEJ.

W roku bieżącym 22 lipca upływa 300 lat, gdy została powołana do życia przez Papieża Grzegorza XV św. Kongregacja de Propaganda Fide, której zadaniem było wprowadzenie w czyn polecenia Chr. P. „Idąc tedy nauczajcie wszystkie narody“ i kie-

rowania sprawą rozszerzania się Wiary św. w krajach misyjnych. Wielkie zasługi położyła św. Kongregacja dla dzieła rozszerzenia się Kościoła: obecnie niema prawie zakątka, gdzie nie przedstałoby się światło wiary. A ileż założono seminarjów, szkół, szpitali, warsztatów — a wszystko to kierowane wprawna ręką misjonarzy, stawało się rozsądkiem chrześcijaństwa i oświaty w duchu Bożym.

Czasy obecne wymagają większego zainteresowania się sprawą rozszerzenia wiary, gdyż obecnie w wielu miejscowościach wysiłki wrogów chrześcijaństwa się powiększyły, usiłując nie tylko powstrzymać rozszerzenie się wiary, ale nawet starając się wszelkimi siłami znieść wiarę ś. i tam, gdzie ona już była zakorzeniona i utrwalona. Dlatego Stolica Apostolska, by zainteresować sprawą misyj katolickich szerszy ogół wiernych i zachęcić do popierania dzieła rozkrzewienia wiary św. z okazji trzzechsetlecia działalności zbożnej św. Kongr. de Prop. Fide zwróciła się do biskupów świata całego z odpowiedniemi pismem, stosując się do którego polecamy, aby we wszystkich kościołach diecezji odbyły się w dniach 1, 2 i 3 czerwca t. j. w ostatnich trzech dniach nowenny do Ducha św., na intencję rozkrzewiania wiary, nabożeństwa, ile możności popołudniu, przy uroczystem wystawieniu N. Sakramentu w monstrancji. Oprócz Veni Creator i zwykłych modlitw do Ducha św. należy odmówić cząstkę różańca na intencję misyj katolickich. W samą uroczystość Zielonych Świąt należy w kazaniu podnieść zasługi misyj katolickich w świecie i wyjaśnić wiernym, że wszyscy mają obowiązek brać udział w pracy nad rozszerzaniem Królestwa Chrystusowego przez popieranie misyj, dostarczając środków do prowadzenia tego dzieła Bożego. Mylnem bowiem jest mniemanie, że apostoł wśród niewiernych obchodzi tylko samych misjonarzy.

Uczestnikom tych modłów udziela Ojciec św. odpustu 500 dni za każdy dzień a w dzień Zielonych świąt odpustu zupełnego pod zwykłymi warunkami.

Nadto na mocy władzy udzielonej Biskupom przez Ojca św. upoważniamy niniejszem wszystkich rządców kościoła, względnie ich zastępców, do udzielenia po sumie wiernym, biorącym udział w nabożeństwie, Błogosławieństwa i odpustu papieskiego według obrzędu, podanego w rytuale p. t. Benedictio Apostolica super populum.

Składki w ten dzień, na rzecz misyj zebrane, należy bezwzględnie przesłać do Kurji.

Wilno, d. 16 maja 1922.

(—) JERZY, Biskup Wileński.

X. Chalecki, Kanclerz Kurji

DO WIELEBNEGO DUCHOWIENSTWA DIECEZJI WILEŃSKIEJ.

Niniejszem polecamy, aby WW. XX. Proboszczowie i Rektorowie kościołów w niedzielę przed uroczystością św. Apostołów Piotra i Pawła r. b. zapowiedzieli wiernym a w samą uroczystość zebrali w kościołach ofiary na Świętopietrze i przesłali je za pośrednictwem PPWWXX. Dziekanów do Kurji do 1 sierpnia r. b.

Nakazujemy, aby wszyscy Księża Diecezji naszej przesyłali obligacje mszalne, których sami nie będą mogli odprawić, tylko do Kurji, nie zaś oddawali obcym kapłanom z wyjątkiem księży kondekanalnych. Poza diecezją stypendja mszalne mogą być wysyłane jedynie z wyraźnego pozwolenia Ordynariusza. Rozporządzenie to obowiązuje Duchowieństwo świeckie i zakonne.

Wilno, d. 15 maja 1922. Nr. 1879.

(—) **JERZY**, Biskup Wileński.

X. Chalecki, Kanclerz Kurji.

K. D. W.
Nr. 1870.

Kurja niniejszem podaje do wiadomości WW. XX. Proboszczów, że nadal należy zapisywać metryki tylko do tych ksiąg, które są wydane przez Kurję i przez nią zaświadczone, chyba że księga jest rozpoczęta.

K. D. W.
Nr. 1871.

Stosownie do wyjaśnienia Ministerstwa W. R. i Ośw. P. z d. 21 kwietnia r. b. Nr. 2706 i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych duchowni winni otrzymywać od swych właściwych Kuryj biskupich urzędowe legitymacje, które jednak nie mogą być uważane za dowody osobiste tam, gdzie te są niezbędne dla stwierdzenia obywatelstwa polskiego. — Dla otrzymania legitymacji należy przedstawić fotografię.

Departament Wyznań Religijnych w Warszawie dn. 4 marca 1922 r. Nr. 1403 przesłał do Kurji następującą odezwę Komitetu Zdrowia, która się podaje do wiadomości Wielebnego Duchowieństwa.

W celu umożliwienia wykonywania Ustawy z dn. 19 lipca 1919 r. Dz. Pr. Nr. 63 poz. 372 o przymusowym szczepieniu ochronnym przeciwko ospie, zarządy komunalne są obowiązane sporządzić i przesyłać właściwemu powiatowemu, względnie wojewódzkiemu (okręgowemu) urzędowi zdrowia — corocznie dokładny spis osób, podlegających szczepieniu ospy ochronnej mianowicie dla pierwszego szczepienia: wykaz wszystkich dzieci, które w terminie sporządzenia wykazów nie ukończyły 1 roku życia, t. j. urodzone w czasie od 16/III roku poprzedzającego szczepienie do 15 marca roku, w którym szczepienie się odbywa (vide Rozporz. wykonawcze do wspomnianej ustawy).

Ze względu, że sprawa uzyskania dokładnych i wiarogodnych wykazów dzieci jest nader ważną, a wykazy takie mogą być uzyskane jedynie od urzędników metrykalnych, lub parafjalnych, Ministerstwo Zdrowia Publicznego zwraca się z prośbą o wydanie odnośnych zarządzeń, ażeby urzędy metrykalne względnie parafjalne wszystkich wyznań religijnych były obowiązane dostarczyć magistratom i gminom na ich żądanie wyżej wymienionych wykazów na 2 miesiące przed każdym terminem szczepienia ochronnego przeciwko ospie, t. j. przed 15/I każdego roku.

Warsz. Chrześc. Tow. Ochrony Kobiet, z pozwolenia J. E. Biskupa, prosi o powiadomienie z ambon, że prawo wyjazdu do St. Zjednoczonych Ameryki Północnej mają pasażerowie niżej wymienionych kategorii, urodzeni na wschód od linii Curzona (dawniej ziemie pod zaborem rosyjskim).

1. Żony jadące do mężów.
2. Dzieci niżej lat 18-tu jadące do rodziców.
3. Rodzice wyżej 55-iu lat jadący do dzieci.
4. Sieroty niżej lat 16-tu jadące do krewnych w St. Zjedn.

Osoby te, o ile jadą do krewnych, będących obywatelami amerykańskimi, mogą otrzymać wizy natychmiast.

Ci, którzy jadą do krewnych, którzy uzyskali dopiero pierwsze papiery obywatelstwa, otrzymają tylko numer porządkowy wizy, sama zaś wiza zostanie udzielona, gdy przyjdzie kolej numeru.

Należy mieć zwykle podanie Affidavit w dwóch egzemplarzach, poświadczone przez Konsula Polskiego i kopję dowodów swego obywatelstwa.

Zakłady Domu Serca Jezusowego w Wilnie (ulica Dobrej Rady 22, telefon Nr. 232) polecają laskawym względem Przewielbnego Duchowieństwa pracownie swoje:

1. Warsztaty stolarskie, które mogą wykonywać wszelkie stolarskie roboty do kościołów z najdokładniejszym uwzględnieniem stylu kościoła, jak ołtarze, konfesjonały, ambony, ławki, ramy organowe, ołtarzyki procesjonalne, drzwi do kościoła itd.

2. Warsztaty ślusarskie: wykonanie ram okiennych, ogrodzenia, zamków itd.

3. Pracownia haftów kościelnych: wykonanie ornatów, kap, baldachimów, chorągwi, welonów i sukienek do Przen-go Sakramentu, bielizny kościelnej i ołtarzowej, oraz wszelkich haftów. Obstalunki wykonywane są artystycznie i sumiennie.

Przewielebnym rektorom kościołów podaje się do wiadomości, że zapoczątkowano wypiekanie opłatków dla celów liturgicznych w Wilnie przy ul. Witebskiej l. 21. Wypiekaniem zajmują się S.S. Dominikanki, co daje pewność umiennego i starannego wykonania — a wobec tego, że przedsiębiorstwo to daje zajęcie sierotom ochrony, zostającej pod opieką S.S. Dominikanek i nie jest obliczone na zysk, lecz jedynie na zwrot kosztów, uprasza się Przew. rektorów kościołów o łaskawe poparcie. Zamówienia skierowywać do S. Przełożonej S.S. Dominikanek w Wilnie.

W dniach 23 i 24 sierpnia 1922 r. odbędzie się w krakowskiem kolegium T. J. na Wesolej Ogólny Zjazd Księży Moderatorów Sodalicji Polskich. Koszta zupełnego utrzymania przez oba dni Zjazdu wyniosą 1500 marek polskich od osoby.

Z Kurji Diecezjalnej Wileńskiej.

Wilno, d. 17 maja 1922. Nr. 1920.

X. Lucjan Chalecki.

Kanclerz Kurji.

208 m.